

POSTANOWIENIE

Dnia 8 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie **W. W.**

skazanego za czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zb.
z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i inne,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
w dniu 8 lutego 2024 r.,
kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
z dnia 16 marca 2023 r., sygn. akt II AKa 198/22,
zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie
z dnia 17 maja 2022 r., sygn. akt III K 284/21,

postanowił:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. zasądzić od skazanego W. W. na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe postępowania kasacyjnego, w tym kwotę 750 (siedemset pięćdziesiąt) tytułem nieuiszczonej opłaty od kasacji.**

[J.J.]

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z dnia 17 kwietnia 2022 r., sygn. akt III K 284/21, W. W. uznał za winnego popełnienia czynów: z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 1 i 2 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., z art. 197 § 2

k.k., z art. 62 ust. 1 oraz art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, z art. 226 § 1 k.k. w zb. z art. 224 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. (dwa przestępstwa stanowiące ciąg przestępstw) oraz z art. 263 § 2 k.k., za które wymierzył oskarżonemu kary jednostkowe oraz orzekł karę łączną 6 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Wyrok zawierał też rozstrzygnięcia akcesoryjne związane z przypisaniem oskarżonemu poszczególnych czynów, o zaliczeniu wskazanych okresów na poczet karę łącznej pozbawienia wolności oraz w przedmiocie kosztów sądowych.

Apelacje od tego wyroku zostały wniesione przez obrońców oskarżonego i prokuratora.

Obrońcy zaskarżyli wyrok w całości i stawiając zarzuty naruszenia prawa materialnego, jak też przepisów postępowania, mającego wpływ na treść orzeczenia, nadto rażącej niewspółmierności kar orzeczonych wobec oskarżonego, domagali się zmiany wyroku w opisany w apelacjach sposób.

Prokurator zaskarżył wyrok w części dotyczącej rozstrzygnięcia o karze i środkach kompensacyjnych na niekorzyść W. W. Zarzucił naruszenie przepisów postępowania, mające wpływ na treść orzeczenia oraz rażącą niewspółmierność kar orzeczonych wobec oskarżonego i wniósł o zmianę wyroku m.in. poprzez wymierzenie oskarżonemu surowszej kary za jeden z przypisanych mu czynów, jak też surowszej (w wysokości 15 lat) kary łącznej pozbawienia wolności.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyrokiem z dnia 16 marca 2023 r., sygn. II AKA 198/22, w pkt I zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) uchylił orzeczenie o karze łącznej,

b) w zakresie czynów przypisanych oskarżonemu w punkcie V wyroku (dotyczącym występku z art. 226 § 1 k.k. w zb. z art. 224 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.) uznał W. W. za winnego tego, że w dniu 30 czerwca 2018 r. w S., na terenie Szpitala [...] przy ulicy J., znieważył słowami powszechnie uznanymi za obelżywe osoby korzystające z ochrony prawnej przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych, to jest lekarza T. C. i asystującą lekarzowi ratownik medyczną A. D., podczas i w związku z udzielaniem mu pomocy medycznej, a nadto groził im pozbawieniem życia, wzbudzając w nich uzasadnioną obawę, że groźba zostanie spełniona, tj. przestępstwa z art. 226 § 1 k.k. i art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2

k.k. i na podstawie art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. skazał oskarżonego na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności,

c) na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączył orzeczoną wyżej karę pozbawienia wolności oraz kary pozbawienia wolności orzeczone przez Sąd I instancji za pozostałe przestępstwa i wymierzył oskarżonemu karę łączną 6 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

W pkt II wyroku Sąd Apelacyjny w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy, a w pkt III rozstrzygnął o kosztach procesu za postępowanie odwoławcze.

Od prawomocnego wyroku Sądu odwoławczego kasację wniósł obrońca skazanego W. W., autor jednej z dwóch wniesionych na rzecz ówczesnie oskarżonego apelacji. Zaskarżył wyrok w części dotyczącej orzeczenia o utrzymaniu w mocy wyroku Sądu I instancji co do przypisanego oskarżonemu czynu zakwalifikowanego z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 1 i 2 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., nadto w części zawierającej orzeczenie o karze łącznej. Zarzucił „rażące naruszenie prawa materialnego, tj. art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 1 i 2 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. poprzez ich zastosowanie. Jak również naruszenie prawa materialnego tj. art. 157 § 1 k.k. w zb. z art. 160 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. poprzez ich nie zastosowanie i błędne uznanie przez Sąd Apelacyjny w Szczecinie, iż kwalifikacja prawna czynu przypisanego skazanemu w pkt I dokonana przez Sąd Okręgowy w Szczecinie jest prawidłowa, podczas gdy na kanwie przedmiotowej sprawy do czynienia mamy z kumulatywną kwalifikacją spowodowania uszczerbku na zdrowiu i bezpośredniego narażenia na niebezpieczeństwo wystąpienia ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. Co oznacza, iż skazany jednym swoim zachowaniem wyczerpał jednocześnie znamiona występków z art. 157 § 1 k.k. i występków z art. 160 § 1 k.k., a jego zachowanie zgodnie z dyspozycją art. 11 § 1 k.k. winno być zakwalifikowane kumulatywnie z obu tych przepisów ustawy. Nie zaś, jak to uczynił Sąd Apelacyjny, za Sądem Okręgowym w Szczecinie, jako »usiłowanie wyrządzenia ciężkiego uszczerbku na zdrowiu«, tj. art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 1 i 2 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.»

W konkluzji obrońca wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie w zaskarżonej części i w tym zakresie przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację Prokurator Rejonowy Szczecin - Śródmieście w Szczecinie wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Należało podzielić pogląd prokuratora o oczywistej bezzasadności przedmiotowej kasacji, co skutkowało jej oddaleniem w trybie art. 535 § 3 k.p.k., tj. na posiedzeniu bez udziału stron.

Przypisany W. W. czyn, o którym jest mowa w kasacji, zakwalifikowany z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 1 i 2 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., polegał na tym, że „w dniu 22 kwietnia 2021 roku w S. w mieszkaniu przy ul. G., usiłował spowodować ciężki uszczerbek na zdrowiu matki M. W. w postaci pozbawienia jej wzroku, słuchu, lub spowodowania trwałego, istotnego zeszpecenia twarzy, poprzez wielokrotne uderzanie jej składanym nożem, maczetą oraz trzonkiem od siekiery po całym ciele, głównie w głowę, twarz, organy wzroku i słuchu oraz kończyny górne, przy czym zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na postawę obronną matki, którym to zachowaniem spowodował rozstrój zdrowia oraz naruszenie czynności narządów ciała M. W., jakimi są oko lewe, ucho lewe, narząd żucia, na okres znacznie przekraczający 7 dni w postaci urazu głowy - rany tłuczono-ciętej lewej małżowiny usznej, pęknięcia błony bębenkowej ucha lewego, naderwania ucha lewego - rozwarcia górnej części małżowiny usznej lewej dochodzącego do grobelki, perforacji na granicy tylnych kwadratów, rany głowy otwartej ponad uchem, stłuczenia i rany ciętej okolicy policzkowej lewej, złamania dna oczodołu lewego i krótkoodcinkowego złamania ściany przyśrodkowej - blaszki papierowatej, podbiegnięć krwawych w powłokach twarzy i obrzęku oka lewego z wylewem krwawym do spojówki, krwiaka podczepcowego po stronie lewej, rany tłuczono-ciętej okolicy lewego oczodołu z krwiakiem okularowym, a nadto wielofragmentowego złamania kości promieniowej lewej kończyny górnej, złamania trzonu kości łokciowej po stronie lewej, stłuczenia żeber strony lewej, czym działał na szkodę M. W. ”.

Kwestionując rozstrzygnięcie co do tego czynu, w apelacji obrońca zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, m.in.:

1. art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 1 i 2 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. poprzez ich zastosowanie pomimo, iż zachowanie oskarżonego nie wypełniło znamion tak klasyfikowanego czynu, albowiem ten swoim postępowaniem nie zmierzał bezpośrednio do wywołania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu pokrzywdzonej, lecz spowodował u pokrzywdzonej naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia, inny niż określony w art. 156 § 1 k.k. lecz trwający dłużej niż 7 dni, a także pomimo, iż same obrażenia nie spowodowały realnego zagrożenia życia, jednakże z uwagi na lokalizację urazów i sposób działania oskarżonego, spowodowały bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu;

2. art. 157 § 1 k.k. w zb. z art. 160 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. poprzez ich niezastosowanie pomimo, iż zachowanie oskarżonego wypełniło znamion tak klasyfikowanego czynu, albowiem ten swoim postępowaniem nie zmierzał bezpośrednio do wywołania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu pokrzywdzonej, lecz spowodował u pokrzywdzonej naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia, inny niż określony w art. 156 § 1 k.k. lecz trwający dłużej niż 7 dni, a także pomimo, iż same obrażenia nie spowodowały realnego zagrożenia życia, jednakże z uwagi na lokalizację urazów i sposób działania oskarżonego, spowodowały bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu.

Jest widoczne, że mimo zmiany redakcyjnej, zarzut kasacji jest tożsamy z przytoczonymi zarzutami apelacji, co sprawia, że obrońca nadal polemizuje z wyrokiem Sądu I instancji, a nie z wyrokiem Sądu odwoławczego, mimo deklaracji, że zaskarża ten właśnie wyrok. Zarazem nie dostrzega, że w sytuacji, gdy Sąd Apelacyjny utrzymał w mocy orzeczenie co do przedmiotowego czynu, to nie stosował przepisów prawa materialnego, w konsekwencji nie mógł ich naruszyć. Jest to istotna wada kasacji, która nie powinna mieć miejsca w przypadku pisma sporządzonego przez podmiot fachowy.

Kolejną wadą skargi jest niedopuszczalne w kasacji kwestionowanie poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych, co zostało zawołowane twierdzeniem, że chodzi o naruszenie przepisów prawa materialnego. Trudno

jednak nie dostrzec, że obrońca w istocie podważa ustalenie co do strony podmiotowej przestępstwa (zamiaru sprawcy), skoro twierdzi, tak w ramach zarzutów, jak i w części motywacyjnej kasacji, że skazany „swoim postępowaniem nie zmierzał bezpośrednio do wywołania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu pokrzywdzonej”. Ma zatem rację prokurator, gdy w odpowiedzi na kasację wskazał, że „podniesiony w niej zarzut naruszenia prawa materialnego został sformułowany instrumentalnie, celem stworzenia pozornych podstaw do wniesienia nadzwyczajnego środka zaskarżenia jakim jest kasacja”.

Znaczną część uzasadnienia zarzutów kasacji stanowi nawiązanie do sprawy rozpoznanej przez Sąd Apelacyjny w Białymstoku pod sygn. II AKa 62/21, w której doszło do zmiany kwalifikacji prawnej przypisanego sprawcy czynu z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 1 i 2 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. na art. 157 § 1 k.k. w zb. z art. 160 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., co zdaniem obrońcy ma wspierać prezentowany przez niego pogląd o wadliwości procedowania w niniejszej sprawie. Ta argumentacja nie może być uznana za skuteczną, choćby dlatego, że równie dobrze można przekonywać, iż zaskarżony kasacją wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie świadczy o błędności wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku. Niezależnie od samodzielności jurysdykcyjnej sądu (art. 8 § 1 k.p.k.), ważniejsza jest jednak okoliczność, że okoliczności różnych zdarzeń z reguły nie są takie same, zaś Sąd Apelacyjny w Białymstoku zmienił wyrok Sądu I instancji, bowiem stwierdził, iż „brak jest podstaw do uznania, że oskarżony swoim zachowaniem bezpośrednio zmierzał do spowodowania u pokrzywdzonego ciężkiego uszkodzenia ciała, o jakim mowa w art. 156 § 1 k.k.”, czyli zakwestionował ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd meriti. Poza tym podkreślił, że „opis przypisanego oskarżonemu czynu nie zawiera wszystkich elementów stanowiących znamiona usiłowania spowodowania ciężkiego uszkodzenia ciała”, co miało znaczenie w przypadku zaskarżenia wyroku Sądu I instancji tylko na korzyść oskarżonego. Inne były realia procesowe w rozpatrywanej sprawie, w szczególności Sąd *ad quem* stwierdził, iż „Sąd Okręgowy słusznie uznał, że ze względu na sposób działania oskarżonego i rodzaj użytych narzędzi, to jest uderzanie ze znaczną siłą w okolice głowy m.in. maczetą i trzonkiem od siekiery, świadczy o tym, że działał z zamiarem spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. Postulowane w apelacji zastąpienie przyjętej podstawy skazania kwalifikacją z art. 157 § 1 k.k. w zb. z art. 160 § 1 k.k. w zw. z

art. 11 § 2 k.k. nie jest zatem zasadne, skoro ustalone przez Sąd okoliczności odnoszące się do strony podmiotowej przestępstwa uzasadniały przyjęcie usiłowania spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu”. Poza gołosłownym powtarzaniem tezy, że skazany „nie zmierzał bezpośrednio do wywołania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu pokrzywdzonej”, obrońca nie podjął w kasacji rzeczowej polemiki z tym stanowiskiem. Zatem kolejny raz trzeba przyznać rację prokuratorowi, gdy wskazuje, że „zarzut czyniony przez autora nadzwyczajnego środka zaskarżenia jest wyłącznie polemiką, która w zasadzie nie zawiera żadnych argumentów przeciwko rozumowaniu i wnioskowaniu sądu odwoławczego”. Nasuwa się też uwaga, że obrońca zignorował konkretne stwierdzenia Sądu odwoławczego wyrażone w związku z treścią apelacji. Sąd ten słusznie wskazał, że opinia biegłych z zakresu medycyny nie stoi w sprzeczności z ustaleniami Sądu Okręgowego co do zamiaru oskarżonego, a nawet je potwierdza, skoro biegli, nie mogąc wypowiadać się na temat zamiaru oskarżonego, jasno stwierdzili, że ze względu na sposób działania sprawcy i lokalizację urazów, zaszło bezpośrednie niebezpieczeństwo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu pokrzywdzonej, ewentualnie nawet utraty przez nią życia. Nie bacząc na to, autor kasacji argumentował, że wyroki wydane wobec W. W. są błędne, bowiem skoro biegli wyrazili taki pogląd, to chodzi o zachowanie sprawcy, „które jest sankcjonowane normą prawną zredagowaną w art. 160 § 1 k.k.”. Natomiast przed ponowieniem w kasacji apelacyjnego zarzutu naruszenia przepisów prawa materialnego, obrońca powinien wziąć pod uwagę trafne w tym względzie stwierdzenie Sądu odwoławczego, że „o obrazie przepisów prawa materialnego można mówić jedynie wówczas, gdy na gruncie ustalonego stanu faktycznego sąd orzekający błędnie zastosuje te przepisy, a więc nieprawidłowo określi kwalifikację prawną czynu, nie zastosuje przepisu, którego zastosowanie jest obligatoryjne, albo zastosuje przepis, którego zastosować nie mógł. W przedmiotowej sprawie nic takiego nie miało miejsca. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku jasno wynika, że Sąd Okręgowy ustalił, że oskarżony działał z zamiarem spowodowania u pokrzywdzonej obrażeń o jakich mowa w art. 156 § 1 pkt 1 i 2 k.k. i był to zamiar dalej idący niż osiągnięty skutek w postaci obrażeń określonych w art. 157 § 1 k.k. Przyjęta przez Sąd I instancji kwalifikacja prawna przypisanego oskarżonemu czynu była zatem prostą konsekwencją tych ustaleń”.

Jedynie na marginesie celowe będzie nadmienić, że błędny jest pogląd autora kasacji, że „konieczne jest również uchylenie wyroku co do kary łącznej”. Wszak, co wynika z treści art. 575 § 2 k.p.k., uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w części dotyczącej skazania W. W. za przestępstwo popełnione na szkodę matki, powodowałoby również dezaktualizację zawartego w tym wyroku orzeczenia o karze łącznej, tym samym zbędne byłoby uchylanie wyroku także w części dotyczącej tej kary (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 maja 2017 r., II KK 127/17; z dnia 11 grudnia 2019 r., V KK 617/19; wyrok tego Sądu z dnia 3 marca 2021 r., II KK 29/21 i in).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy oddalił kasację jako oczywiście bezzasadną, co zgodnie z art. 637a i art. 636 § 1 k.p.k. skutkowało obciążeniem skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.

[J.J.]

[ms]

